

tage Parceller fra enkelte Gaarde, saa at ingen Familie kommer til at savne sit Familiefæd. Dette tagtages navnlig af de billigste Godsseiere, hvem det dog altid er meget maagtpaaaliggende at kunne conservere Fæstefamilierne, men dette blive de ude af Stand til, naar de nu skulle betegne et bestemt Areal, paa hvilket de ville anvende Bevillingen, idet de nemlig ikke kunne rette sig efter, hvorledes Forholdene ville forandre sig i Fremtiden, men maae tage et samlet Areal, og derved let komme til at nedlægge hele Gaarde, naar Bevillingen har et vist Omfang. Det er derfor min Overbeviisning — og jeg har dog havt saa meget med disse Sager at gjøre —, at Bestemmelsen i Virkeligheden vil blive til Skade. Jeg kommer nu til den sidste Betænkelse, som er foranlediget derved, at netop flere Godsseiere have trængt paa Indenrigsministeriet for at faae Bevillingen saaledes forandret, at den kom til at lyde paa visse Jorder, medens Ministeriet altid har sat sig derimod, og ikke vilde gaae videre ind paa nogen Modification af dette Bevillingsvæsen. Hvorfor attraaede man Overførelsen paa en bestemt Jord? Det var, for at faae en vis bestemt reel Ret, der havde sin bestemte Værdi; naar der skulde komme en Fæstefløsningslov, da maatte Staten, naar den ikke vilde fravige de Retsgrundsaetninger, der hidtil ere fulgte, ligesom betale for den Jord, enten til Fæstefamilierne, som sad paa disse Steder, fordi de dog skulde have samme Ret og samme Afgang til en Dvotaedel som de andre Fæstefamilier i Kongeriget, eller den maatte betale Godsseierne for at underkaste sig Loven med Hensyn til denne Jord, som de havde faaet en bestemt, reel Ret til at inddrage. Derimod er det tvivlsomt og vil beroe paa hele AfsløsningsLovgivningens Afværelse, hvor meget Staten kan komme til at give for den generelle Ret, forsaavidt den ikke tidligere er benyttet. For ikke at forrykke Forholdet, har Ministeriet sagt: Vi befatte os ikke med disse Bevillinger, de ere engang givne, og Enhver beholder den Ret, han har, og kan efterhaanden udøve den; men vi udlægge ikke bestemte Gaarde eller Jorder til Inddragelse, førend de ere fæstede. Dette har været Ministeriets Formening, som man antog at være baade i

Statskassens og Bondestandens Interesse. Det er disse Betæneligheder, jeg beder overveiede paa et senere Stadium af Sagen; det kan iøvrigt gjerne være, at jeg kan komme til den Overbeviisning, at Loven i Virkeligheden ikke har saa stor Betænkelse, som den i dette Dieblif har for mig.

Oppermann: Med Hensyn til de Betæneligheder, den høitærede Indenrigsminister har yttret mod dette Lovforslag, maa det være mig tilladt at udbede mig Thingets Dømmesag for et Par Ord. Det har ikke ret kunnet blive mig klart, men det kan jo være, det ligger i Mangelen paa juridisk Dannelse hos mig, at man egentlig forrykker eller forandrer en engang givne Lovbestemmelse, hvoraf disse Bevillinger ere en Folge, ved at en Bestemmelse om Benyttelsen eller idetmindste en Bestemmelse om Benyttelsesmaaden inden en vis Tidfrist, hvilken fattedes i den oprindelige Lov, senere kommer til, og det er, saavidt jeg skjønner, egentlig det, som nærværende Forslag gaaer ud paa. Ved den anden Betænkelse, som den høitærede Indenrigsminister havde med Hensyn til de nuværende Fæstefamilier, kommer man ganske ind paa et Punkt, der tidligere her har været omtalt. Det forekommer mig idetmindste saaledes, at den lovgivende Magt ikke kan have at tage Hensyn til, hvad der kan være behageligt eller ubehageligt for den enkelte Familie, men at den udsøkkende har at tage Hensyn til, hvad der er til Lyve for Samfundet i det Hele, og med Hensyn dertil vil jeg henlede Dømmesag paa, at det kan være et stort Spørgsmaal, om Samfundet i det Hele taget taber Mere, ved at en vis Deel af en Landeendom, som i Dieblifket er henlagt til Bondestanden, tages ind under Godsseierstanden, end ved, at et vist ringe Antal Gaarde heelt blive nedlagte. Jeg siger ikke, at det er en behagelig Ting; men det vil dog neppe være til saa stor Skade for det Almindelige, som naar en stor Deel Gaarde, ved at berøves forholdsvis store Parceller, blive saa smaa, at de blive usikrede til at ernære en selvstændig Gaardmandsfamilie. Jeg troer ikke, at den egentlige Gaardmandsclasse, jeg taler ikke om de enkelte